

FAKİRLİK VE HASTALIK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا
لَهُ بِالْإِيمَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ إِنَّمَا يَعْمُرُ
مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

(حم.ت.ه.خز.حب.ك.ن.ق.عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcidefe'shedûlehûbi'l-îmâni, feinna'llâhe yekülü: İnnemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâââ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, İbn-i Mâce, İbn-i Huzeyme, İbn-i Hibbân, Hâkim, Beyhakî ve Ebu Nuaym, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:¹

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا
لَهُ بِالْإِيمَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ إِنَّمَا يَعْمُرُ
مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

(حم.ت.ه.خز.حب.ك.ن.ق.عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide fe'shedû lehû bi'l-îmâni, feinna'llâhe yekülü: Innemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.)

(İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide)
“Bir adamı mescide, cemaate gelmeyi itiyad edinmiş, âdet edinmiş, beş vakit mescide gidiyor olarak görürseniz; (fe'shedû lehû bi'l-îmâni) onun iyi bir mü'min olduğuna, imanlı bir kimse olduğuna şehadet edin!”

“–Bu mü’min midir, değil midir?”

Elbette mü’mindir. İnsan beş vakitte boşu boşuna Allah’ın evine taşınmaz. Onun Allahu Celle ve A’lâ’nın evine taşınışı, içindeki imanın alâmeti oluyor. Onun için o alâmetten dolayı hiçbir şey sormadan, “Bu müslümandır, mü’mindir!” deriz.

(*Feinna’llàhe yekülü*) Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’ân-ı Kerîm’de buyuruyor ki:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنِ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

(التوبة: ١٨)

(*Innemâ ya’muru mesâcida’llâhi men âmene bi’llâhi ve’l- yevmi’l-âhiri*) “Allah’ın mescidlerini ancak Allah’a ve ahirete iman edenler imar eder.” (Tevbe, 9/18)

Mescidlerin imarını zenginlere vermedi Allah. Mescidleri zenginler tamir eder demiyor Allah. “Mescidleri Allah’a iman eden ve âhirete inananlar tamir eder.” diyor.

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.203, no:2542; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.25, no:794; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11743; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.302, no:1223; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.289, no:923; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.260, no:1011; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.154; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2996; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l- Evliyâ*, c.VIII, s.327; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.66, no:4768; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.81, no:2941; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.652, no:20749; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.182, no:2008.

Mescide girmezsen mescid altından da olsa ne kıymeti var. Mescidin mescidliği içinin cemaatidir.

شَرَفُ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ .

(Şerefü'l-mekâni bi'l-mekîn) [Bir yerin, bir mekânın şerefi orada olan, oturan kimseden dolaydır.]

Bir yere hayvan bağlarsan, ahır olur orası. İnsanlar girerse mescid olur, cami olur.

Allah bizlerden de, bu mescidleri yapanlardan da razı olsun, yapacaklardan da razı olsun. Tamir edip de meydana getirenlerden de razı olsun... Onlar da bize birer emanettir. Allah bizlere bu emanetleri hıyanet ettirmesin...

Bunları yaşatmak bizim vazifemizdir. Ecdadımız bizlere bırakmış bak, 400 sene midir 500 sene midir bu adam [İskender Paşa] yapmış bu mescidi. Bak 500 senedir burada namaz kılınıyor. Böyle bir eser koyabilmek ne büyük devlet. Adamın kemiği bile kalmamıştır dünyada şimdi. Kalmamıştır ama ruhuna her gün yüzlerce insanlar tarafından Fatiha'lar ithaf olunuyor. Ne saadet ne devlet! Büyük bir nisbette de tabi böyle oluyor.

En güzeli şimdi İbrahim AS'a... Ka'be'de milyonlarca insan onun ruhuna her gün dualar okuyorlar. Her gün beş vakit namazımızda da okuyoruz:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ

وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

(Allâhümme salli alâ muhammedin ve alâ âli muhammedin kemâ sallayte alâ ibrâhîme ve alâ âli ibrâhîme inneke hamîdün mecid)
[Allahım, Muhammed AS'a ve Muhammed AS'ın âline rahmet eyle, şerefini yücelt; İbrâhim AS'a ve İbrâhim AS'ın âline rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz övülmeye lâayık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.] diyoruz beş vakitte.

Ne devlet! Ama hep mücahedenin semeresidir bu... İbrahim AS düşmanlarla yaptığı mücahedenin mükâfatını görüyor. Kıyamete kadar da görecek. Ama Allah'a da teslimiyet lazımdır. İbrâhim AS bizim Peygamberimizin büyük cedlerinden ama teslimiyeti bize nümune.

“—Siz de benim gibi teslim olun Hz. Allah'a!” diyor.

Karısıyla oğlunu götürdü, Allah'ın çölüne bıraktı. Deli der insan yâhu... Bir boşluğa ki insan yok, su yok, ağaç yok, hiçbir hayat yok, yani hayattan eser yok. Evladını nasıl bırakır orada insan? Hadi karını bıraktın başka, fakat bir de evlâdın var orada...

“—Ama Allah bırak dedi.”

“—Allah bırak dedi” deyince düşünme kalmıyor orada. Düşünme yok.

“—Pekiyyi Rabbim, baş üstüne...” dedi.

İşte teslimiyet!

Ne oldu? Bak bugün milyonlarca insan onun temsilini yapıyor. Sa’y ediyoruz ya, yedi defa Safâ ile Merve tepeleri arasında koşuyoruz, sa’y. Onu ilk defa yapan Hz. Hacer’in temsilini yapıyoruz, taklidini yapıyoruz. İsmail AS’ın zemzemdeki suyunu da içiyoruz işte, o da onun temsili. Bunlar hep mücahedenin mükâfatı. Binâen aleyh, insan mücahede için doğmuş ve mücahede ile ölecektir. Mücaheden ne kadar kavî olursa, mükafatın da o nisbette büyük olur.

“—Yok! Gelsin dünyalık, bırak ötesini.” dedi miydi, işte gelip giden insanlar gibi o da gelir gider.

b. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!

İbn-i Mâce, Ebû Nuaym ve Beyhakî, Ebû Hallâd RA’dan; Taberânî, İbn-i Asâkir, Ebû Nuaym ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ قَدْ أُعْطِيَ زُهْدًا فِي

الدُّنْيَا وَقَلَّةَ مَنْطِقٍ فَاقْتَرِبُوا مِنْهُ

فَإِنَّهُ يُلْقَى الْحِكْمَةَ

(هـ . حل . هب . عن أبي خلد ؛ طب . كر . حل . هب . عن أبي هريرة)

RE. 47/3 (*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ, ve kıllete mantıkın, fa'kteribû minhü, feinnehû yulakkıye'l-hikmete*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ*) “Bir adama dünyaya karşı müstağnilik duygusu verilmiş, aldırıyor dünyaya, dünyalığa, aç gözlü değil. Zühd duygusu verilmiş, dünyaya kıymet vermiyor. (*Ve kıllete mantıkın*) Az konuşma, gevezelik yapmama, lüzumsuz konuşmama, az konuşma, az öz konuşma hâli verilmiş. (*Fa'kteribû minhü*) O adama yaklaşın, yakın olun; onunla dostluk kurabilirsiniz.”

O adamda bir cevher var, ondan istifade edersiniz. Kendisinden istifade edilecek bir adamdır o. Ona yakın olun! (*Feinnehû yulakkıye'l-hikmete*) O az konuşan ve zühd sahibi insanda hikmet vardır. Onun hikmetinden etrafındakiler müstefîd olur. Binâen aleyh siz de o gibi insanlara yaklaşın!

Demek ki gevezelikte, çok konuşmakta hiçbir hüner yok... Efendimiz SAS'in hadis-i şeriflerini okursanız; onun konuşmaları ne kadar kısadır. İşte dinledikleriniz, bakın 3-5 kelimeden ibaret sözler. Allah bunları zabt edip de bizlere hediye edenlerden razı olsun...

² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.123, no:4091; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.237, no:10534; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.84; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.289, no:7349; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.405; Ebû Hallad RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:6069; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.192, no:2024.

Bak bizdeki gönül nasıl? Sen şimdi bir bak bakayım nasıl gönül var bizde?

Şimdi bana gelseniz birkaç gün sonra:

“—Hocaefendi! Sen filan gün dersinde şöyle şöyle dediydin.” deseniz, dur kitaba bakayım derim. Yok içeride bir şey.

Onların kitapları yoktu, kafaları vardı, gönülleri vardı. Hep duydukları, öğrendikleri gönüllerinde, kafalarında. Çünkü temiz efendim, temiz. Saf.

Sofuluk nereden geliyor? Saflıktan geliyor, tertemiz içleri. Tertemiz olduğu için, daima aldıklarını istedikleri gibi saklıyorlar.

c. Zulmedilen Yerde Durmayın!

İbn-i Sa'd' ve Taberânî, Harşe ibn-i Hâris RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يُقْتَلُ صَبْرًا فَلَا تَحْضُرُوا

مَكَانَهُ فَلَعَلَّهُ يُقْتَلُ ظُلْمًا

فَتَنْزِلُ السَّخْطَةُ فَتُصِيبُكُمْ

(ابن سعد، طب. عن خرشة)

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.218, no:4181; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.VII, s.501; Harşe ibn-i Hâris RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.393, no:13387; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.183, no:2009.

RE. 47/4 (*Izâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran, felâ tahdurû mekânehû; feinnehû leallehû yuktelü zulmen, feyenzilü's-sehatu, feyusîbüküm.*)

(*Izâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran*) “Bir kimsenin tutulup katledildiğini görürseniz, (*felâ tahdurû mekânehû*) onun olduğu mekânda bulunmayınız. (*Feinnehû leallehû yuktelü zulmen*) Belki o zulmen öldürülmüştür de (*feyenzilü's-sehatu*) Allah'ın gazabı, kızgınlığı oraya inip orayı helâk edecektir. (*Feyusîbüküm*) Size de isabet edebilir. Onun için orada bulunmayın.”

Bir insanı harp dışında zulmen katlediyorlarsa, bu katlolunan yerde maktüllere bakmak caiz değildir. İnsanlara çeşitli dertler getirir. Mesela birisini asıyorlar değil mi? Bir kurşunla vursun, isterse asarak öldürsün. Orada durma, git sen oradan, görme onu. O hadiseyi görme. O hadiseyi görmekle, dikkat etmekle pek çok zararlara müptela olabilir insan.

d. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!

Tirmizî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Efendimiz SAS buyuruyor ki:⁴

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسُبُّونَ أَصْحَابِي

فَقُولُوا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ شَرِّكُمْ

(ت. عن ابن عمر)

RE. 47/5 (*İzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî, fekûlû: La'netu'llâhi alâ şerricküm.*)

(*İzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî*)
“Benim ashabıma sövenleri görürseniz,
(*fekûlû: La'netu'llâhi alâ şerricküm*) onlara:
'Allah'ın lâneti sizin en şerlinizin üzerine,
başına olsun!' deyin!”

e. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî ve Ebû Davud, Mikdad ibn-i Esved RA'dan; Taberânî ve Beyhakî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ فَاحْثُوا

فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ

(حم. خدم. د. د. ت. عن المقداد بن الأسود؛ طب. هب. عن ابن عمر؛ طب. عن

ابن عمرو؛ الحاكم في الكنى عن أنس)

RE. 47/6 (*İzâ raeytümü'l-meddâhîne, fa'hsû fî vücûhihimü't- türâbe.*)

⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.366, no:3801; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.190, no:8366; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1022; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.195, no:7173; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XII, s.326; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:32484; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.179, no:2003.

(*İzâ raeytümü'l-meddâhîne*) “Çok metheden insanları gördünüz mü, (*fa'hsû fî vücûhihimü't-türâbe*) onların yüzlerine toprak saçın, yerden toprak alın yüzlerine toprak saçın.”

Bu da bir illettir. İnsanların kıymetinde metholunmayı sever insan. Birisi geldi sizi methetti miydi, seversiniz o adamı. O adama karşı sevgi bağlarsınız. Sevgi de bağlarsınız, kendiniz de sevildiğinizden, methedildiğinizden dolayı biraz koltuklarınız kabarır. Sizde olmayan

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no:5684; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XII, s.434, no:13589; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.225, no:4867; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.124, no:340; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.222, no:5414; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.482, no:3343; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.258, no:812; İbn-i Ebî Şeybe, *Edeb*, c.I, s.45, no:37; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.13, no:12; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13289; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.187; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.106, no:5800; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.267; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.206, no:5323; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.5, no:23874; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.245, no:582; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.500, no:485; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.332, no:2107; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.231, no:299; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.41, no:146; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.158, no:1158; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.377; Mikdad ibn-i Esved RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.202, no:3977; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.319, no:6902; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.219, no:13291; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.180; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.574, no:7961; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.185, no:2014.

bazı şeyleri de ekler o adam; siz de “Ben de böyle bir adammışım!” diyerekten gururlanır, büyüklenirken bir de kendinize ücub gibi şeyler gelir.

Sizi metheden sizin helâkinize sebep olur. Sözde size iyilik yapıyor, sizi methediyor ama o methetmenin altında bir menfaati vardır. O menfaati için sizi methediyordur o. Fakat sizi de böyle hiç yoktan gururlandırır, büyüklendirir ve sizi kibir ve ücub dertlerinin altına düşürerekten helâkinize sebep olur. Binâen aleyh sizi böyle methedenleri gördüğünüz vakitte yüzüne toprak serpin!

“—Sus be adam!”

Ne diye methedecek?

“—Şöyle iyi insansın, böyle insansın!”

İnsanın kendinde hiçbir şeyi yoktur. Ne olacak, topraktan bir mahlûk, bir ceset işte; cifeden ibaret bir şey... Binâen aleyh insanda ne meziyet varsa, o meziyetlerin sahibi Allah’tır. Ona o meziyeti veren odur. Sen kendinden bilme o meziyeti... Cömertsen, alimsen, fâzılsan, mekârim-i ahlâkın varsa, neyin varsa hep Allah’tandır. Sana da Allah vermiştir.

Mesela şu yerlerimiz canım. Bazı yerden altın çıkıyor, bazı yerden gümüş çıkıyor, bazı yerden platin çıkıyor, bazı yerden bilmem ne çıkıyor.

Çıkıyor ama yer mi yapıyor onu? Allah onu orada halk etmiş işte. Benzin çıkıyor şimdi mesela, gaz çıkıyor, bilmem ne çıkıyor. Sen mi onları oraya koydun, yahut o yer mi yaptı onu orada? Allah-u Teâlâ’nın hikmeti.

Binâen aleyh, methi sevmeyin. Sizi methedenler olursa, yüzüne toprak serpin.

O medihler de zaten insanları berbat perişan etmiştir. Bazıları o medihlerde çok ileri giderek, insanları putlaştıracak şekle kadar sokmuşlar. İnsan Allah olmaz ki yahu! İnsan Peygamber de olmaz. İnsana Allah'tır desen o adamı da öldürürsün, karşıdaki insanları da; “–Nasıl olur insandan Allah?” diye uzaklaşır oradan.

Bu adam peygamberdir desen, peygamberliği Allah verir. İnsanlar kimseye peygamberlik veremez. Demek ki o medihler bilmeyerek insanları birbirinden soğutmaya vesile oluyor.

f. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!

İbn-i Adiy ve Beyhakî, Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:⁶

إِذَا رَأَيْتُمُ الْأَمْرَ لَا تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ
فَاصْبِرُوا حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي يُغَيِّرُهُ

(عد. هب. عن أبي أمامة)

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.164, no:7685; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.VII, s.149, no:9802; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.541, no:12174; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.381; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5541; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.176, no:1997.

RE. 47/7 (*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîune tağyîrehû, fa'sbirû hattâ yekûne'llahu hüve'llezî yügayyiruhû.*)

(*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîune tağyîrehû*)
“Değiştirmeye gücü yetmediğiniz bir olayla, bir işle karşılaştığınız zaman.” Düzeltmeye çalışıyorsunuz gücünüz yetmiyor. (*Fa'sbirû hattâ yekûne'llahu hüve'llezî yügayyiruhû.*)
Allah o işi düzeltinceye kadar sabredin!”

Bir belâya çattınız, ammeye olsun, kendinize olsun; ama değiştirmeye imkânınız yok. Doktor fayda etmiyor, işte şu fayda etmiyor bu fayda etmiyor. Yok çare... Öyleyse sabredin, Allah'a havale edin! O işleri Allah bir anda düzeltiverir.

İşin hakkından gelemiyorsun, başka çare yok. Mesela şu şapka meselesi vardı ya. Ne güzel yazmışlar bizim kitaplarımızda... Şapka bizde mesela küfrü muciptir. Fakat İmam Birgivî demiş ki:

“—Böyle bir belâya düştüğünüz vakitte, bu iş insanların katline sebep olacaksa, onu giymeli!” demiş.

Niçin? İnsanın kıymeti çok yüksek. Bir adam bile olsa çok yüksek. Pireyi öldüremiyorsun, biti öldüremiyorsun da değil ki insanı öldüreceksin... Demek ki insanların kıymeti fazla olduğundan dolayı, onları ölümüne sebep olacak hadisattan uzak olmak lazım! Bir gün gelir ki Allah onu tağyir eder değiştirir.

Ne yapacaksın elinde çare yok. Ölüme sebep olacak hadiselerle meydan verme! Ölüme sebep olacak, fitnelere sebep olacak hallere meydan verme!

g. Yangında Tekbir Getirmek

İbnü's-Sünnî, İbn-i Adiy ve İbn-i Asâkir, Amr ibn-i Şuayb RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS buyurmuş ki:⁷

إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا
فَإِنَّ التَّكْبِيرَ يُطْفِئُهُ

(ابن السنن، عد. كر. عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 47/8 (*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû, feinne't-tekbîra yutfiuhû*)

(*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû*) “Yangını gördüğünüz zaman tekbir getirin, (*feinne't-tekbîra yutfiuhû*) çünkü tekbir onu söndürür.”

Bak şimdi ne diyeceksin bu işe?

Yangın çıkmış. İtfaiyeler var ama Efendimiz diyor ki:

⁷ İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.59, no:293; Taberânî, *Dua*, c.I, s.307, no:1002; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.384, no:995; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.VI, s.104, no:1430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.151; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.29; Amr ibn-i Şuayb babasından, dedesinden.

Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.414, no:727; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1019; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

“—Yangın çıkınca tekbir getirin, *Allahu ekber* diye ezanlar okuyun.”

Anlatırlar ki, buraları yanmış da vaktiyle... Bir adam bir evin üzerine çıkmış, başlamış ezan okumaya... Her taraf yanmış, o adamın evi kurtulmuş orada.

Binâen aleyh şimdi maneviyatı inkâr etmek olmaz ki... Mâneviyatı inkâr edersen, insan ruhunu da ortadan kaldırmak lazım. Öyle hadiseler vardır ki, bizim aklımız onlara ermez. O tekbir okununca, kim bilir Allah'ın ne kadar meleği oraya gelecek, o yangını onlar orada durduracak. İtfaiye gelir karışamazsın. İtfaiye orada vazifesini yapacak. Fakat sen de vazifeni yap. Çık bir ezan oku. Dört köşesinde oku, durmadan oku! O tekbirler senin o yangınını söndürecektir.

Fakat bugünün adamına bunu dinletemezsin, “Olmaz öyle şey!” der.

h. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Safılaştırır

Deylemî Hz. Ali RA Efendimiz'den rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ أَلَمَّ اللَّهُ بِهِ الْفَقْرَ
وَالْمَرَضَ فَإِنَّ اللَّهَ يُرِيدُ أَنْ يُصَافِيَهُ

(الديلمى عن على)

RE. 47/9 (*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llâhü bihi'l-fakra, ve'l-marada, feinne'llâhe yurîdü en yüsafiyehû.*)

(*Izâ raeytümü'l-abde elemma'llähü bihi'l-fakra, ve'l-marada*) “Bir kulu, Allah’ın ona fakirliği ve hastalığı başına musallat etmiş olarak görürsen...”

Adam fakir, adam hasta perişan, böyle başına fakirlik ve hastalık musallat edilmiş, Allah musallat etmiş görürsen bir adamı anla ki; (*feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû*) “Allah onu sâfileştirmek istiyor da ondan... Günahlardan pak etmek istiyor, tertemiz etmek, sâfileştirmek istiyor.”

Maden cevherini saf hâle getirmek için yüksek fırına korlar. Ateşi altına yakarlar, eritirler; cürufu cevheri ayrılır. Cüruf üstten gider, asıl cevher aşağıda saf olarak demirse demir, bakırsa bakır kalır. Yani eridikten sonra, ateşte yandıktan sonra oluyor.

Bir insanın da pişmesi, sâfileşmesi biraz sıkıntılarla olur. Yani ya malına bir zarar gelir, ya sıhhatine bir zarar gelir, ya keyfine bir keder gelir, iftiraya uğrar...

Böyle belâlar, musibetler, imtihanlar Allah’ın en sevgili kullarına en çok gelir. Ondan sonra sıralanır, derecelerine göre gelir, bunların hepsi kulun derecesini arttırır. Hastalık sevabını arttırır, fakirlik sevabını arttırır, böylece sâfileşir, Allah’ın melek gibi bir kulu olur.

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.262, no:1015; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.472, no:16602; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.184, no:2011.

i. Riyâzet ve Tefekkür Ehli Kimseler

Hâkim ve Deylemî, Abdulah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِذَا رَأَيْتُمْ أَهْلَ الْجُوعِ وَالتَّفَكُّرِ فَاقْتَرِبُوا
مِنْهُمْ فَإِنَّهُ تَجْرِي الْحِكْمَةُ مَعَهُمْ

(ك. فى تاريخه، والديلمى عن ابن عمر)

RE. 47/15 (*İzâ raeytüm ehle'l-cûi ve't-tefekkûri, fa'kteribû minhüm, feinnehû tecri'l-hikmetü meahüm.*)

Yukarıda da dedi ya, “Ehl-i zühdü ve az konuşanları bulduğunuz vakitte onlara yaklaşın, onlarda size fayda vardır.” Burada da şimdi diyor ki:

(*İzâ raeytüm ehle'l-cûi ve't-tefekkûri*) “Açlık ve tefekkür ehli kimseleri gördüğünüzde...”

(*Ehlü'l-cûi*) Yani riyâzet sahipleri demek. Bulmuyor da yemiyor değil, buluyor da yemiyor. Oruç tutmak suretiyle, az yemek suretiyle ve riyazet yapmak suretiyle aç duruyor.

(*Ve't-tefekkûri*) Çok da düşünüyor, tefekkürü bol. Azamet-i ilahiyeyi, kendisindeki noksanlığı, kusurunu böyle düşünene düşünene derinlere dalıyor.

⁹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24818; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.175, no:1995.

(*Fa'kteribû minhüm*) “Onlara yaklaşın, yakın olun! (*Feinnehû tecri'l-hikmetü meahüm*) Hikmet onlarla beraber akıp gelir.”

Başka bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:¹⁰

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ

(الحكيم، وابن لال عن ابن مسعود)

(*Re'sü'l-hikmeti mehâfetu'llâh*) “Hikmetin başı Allah korkusudur.”

Âyet-i kerimede de buyruluyor ki:

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا

(البقرة: ٢٦٩)

(*Ve men yü'te'l-hikmete fekad ûtiye hayran kesîrâ*) “Kime hikmet verilmişse, ona çok büyük hayır verilmiştir.” (Bakara, 2/269)

Yine buyrulmuş ki:

وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

(آل عمران: ٧)

(*Ve mâ yezzekkeru illâ ülü'l-elbâb*) [Bu inceliği ancak aklıselim sahipleri düşünüp anlar.] (Al-i İmran, 3/7)

¹⁰ İbn-i Ebî Şeybe *Musannef*, c.VII, s.106, no:34552; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.470, no:742-744; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.270, no:3258; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.267, no:5873; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XIII, s.56, no:12550.

Hikmet büyük bir nimettir, ilmin kaynağıdır. Onlar kime verilirse o kalp iyi olmuştur. Binâen aleyh onlara da siz yaklaşın da onlardan siz istifade edin!

Mesela bunlardan birisi Hızır AS'dır. Hızır AS'ın mektebi yok, hocası da yok. Kimse okutmamış, kimseden bir ders görmemiştir. Fakat Musa AS Allah'ın peygamberi. Gayet de natûk, gayet de güzel söz söylüyor.

Bir gün konuşurken cemaate karşı, kendi kendini beğendi, dedi ki;

“—Acaba benden daha güzel konuşan var mı?”

Derhal Cenâb-ı Hak dedi ki:

“—Filan yerde bir kulum var, o senden daha güzel laf söyler.” Nasıl bulayım yâ Rabbi?

“—İşte şu alâmetleri vardır.”

Gitti buldu. Bulduğu Hızır AS. Hiç kıymet verilecek bir adam değil. Mûsâ AS dedi ki:

“—Seninle arkadaşlık edeceğim ben, senden faydalanmak istiyorum.”

“—Yapamazsın!” dedi.

“—Yok yapacağım.”

“—Şartı var.” dedi.

“Üç şart, riayet edersen, tamam. Bir kere yaptığıma itiraz etmeyeceksin.”

“—Etmem!” dedi.

“—Eh pekâlâ...”

Gemiye bindiler. Binddiği gemiyi Hızır AS başladı bozmaya.

“—Yahu ne yapıyorsun? Herifler bizi bedavaya gemiye bindirdi, sen de o adamların gemisini şimdiden daha bozuyorsun?” dedi.

“—Yok!” dedi, “Pazarlık etmiştik, karışmayacaktın ya işime?”

“—Bir daha karışmam.” dedi.

Gitti öteden bir çocuğu buldu, onu da öldürdü.

“—Hiç olacak şey mi, adam öldürülür mü?” dedi Mûsâ AS.

“—Hani karışmayacaktın ya?”

“—Ha!” dedi, “Peki, bir daha karışmam.” dedi.

Gene gittiler bir yere, Antakya diyorlar orasına. Orada bir adamın duvarı şöyle yamulmuş. Dediler ki:

“—Karnımız acıktı yahu. Bize misafirlik hakkı bir şey vermez misiniz?”

Vermediler. Vermeyince, Hızır AS gitti o duvarı da düzeltti. Mûsâ AS dedi ki:

“—Yâ bu adamlar bize bir lokma ekmek bile vermediler, bir de kalktın bunların duvarını düzelttin sen?” dedi.

“—Hadi ayrılık vakti geldi artık.” dedi.

“Üç oldu. Üç defa itiraz ettin, artık bundan sonra seninle dostluk olmaz.” dedi.

Ha demek ki ona verilen ilim ayrı. O Mûsâ AS’ın ilmi dış ilmi, Hızır AS’ın ilmi iç ilmi... İç ilmine, dış ilminin sahibi vâkıf olamıyor. Olamaz da... Niçin? Hz. Allah;

وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا

(الكهف: ٦٥)

(*Ve allemnâhu min ledünnâ ilmâ*) [Ona tarafımızdan bir ilim öğremiştik.] (Kehf, 18/65) diyor

O ilmi ona Allah öğretti. İşte bu ilim tevârüs ederekten tasavvuf sahiplerine, kalplerini temizledikleri vakitte, o gönle ilim Allah'tan gelir. Onun için Bayezid diyor ki:

“—Siz ilmi ölüden alıyorsunuz. Siz insanlar ölüsünüz, ilmi de ölülerden alıyorsunuz. Sizin ilminizde hayır olmaz. Biz ise ilmi Hayyun lâ yemût olan Allah'tan alıyoruz.” diyor.

Allah bize hepimize o kalbi vermiş. Hepimizde o gönül var, fakat bizim gönüllerimiz mülevves... O ilmi alabilecek kabiliyette miyiz?

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin...

El-Fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

1967 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis](#)

[Derlerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü